

מוסד נציב קבילות החיילים הוקם על-פי תיקון מס' 6 לחוק השיפוט הצבאי, התשט"ו – 1955 שנתקבל בכנסת ביום י"ג באב התשל"ב, 24 ביולי 1972 על-ידי הוספת חלק י"א לחוק. פורסם בספר החוקים ב-כ"א באב התשל"ב, 1 באוגוסט 1972 (ס"ח 664) תחילת תוקפו של החוק נקבע ל-כ"ד במרחשוון התשל"ג, 1 בנובמבר 1972.

חוק השיפוט הצבאי התשט"ו-1955

חלק י"א: בירור קבילות חיילים

542. כל מקום שמדובר בחלק זה על חייל, אין משמעותו אלא חייל, כהגדרתו בסעיף 1, לרבות איש מילואים שאינו בשירות, אם הקבילה נוגעת לשירותו במילואים. סייג ל"חייל" (תיקון תשנ"ג)
543. (א) שר הביטחון, בהתייעצות עם שר המשפטים ובאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ימנה נציב קבילות חיילים (בחלק זה – נציב הקבילות); נציב הקבילות יכהן תקופת כהונה אחת בלבד של שבע שנים. מינוי נציב קבילות חיילים (תיקון תשע"ו)
- (ב) הודעה על מינויו של נציב הקבילות ועל מענו תפורסם ברשומות.
- 543א. שר הביטחון יגיש לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת את שם המועמד לתפקיד נציב הקבילות לא יאוחר מתשעים ימים לפני תום תקופת כהונתו של נציב הקבילות המכהן, והוועדה תדון בהצעתו לא יאוחר משישים ימים לפני תום תקופת כהונתו של נציב הקבילות המכהן. מועד הבחירה (תיקון תשע"ו)
- 543ב. (א) נבצר מנציב הקבילות, דרך ארעי, למלא תפקידיו, ימנה שר הביטחון, בתוך 14 ימים, למנות ממלא מקום לנציב הקבילות לתקופה שלא תעלה על שלושה חודשים או עד שיחזור למלא את תפקידיו, לפי המוקדם; השר רשאי להאריך את המינוי לתקופות נוספות, ובלבד שסך כל תקופות כהונתו של ממלא מקום הנציב לא יעלה על ששה חודשים; הוראות סעיף קטן זה ממלא מקום לנציב (תיקון תשע"ו)

יחולו גם על ממלא מקום נציב הקבילות שמונה לפי סעיף זה.

(ב) נבצר מנציב הקבילות למלא תפקידיו במשך תקופה העולה על שישה חודשים רצופים, יראו אותו כאילו התפטר מתפקידו.

(ג) נתפנה מקומו של נציב הקבילות לפני תום תקופת כהונתו, ימנה שר הביטחון, בתוך 14 ימים, ממלא מקום לנציב הקבילות עד לכניסתו לתפקיד של נציב קבילות חדש.

(ד) נבצר מנציב הקבילות למלא את תפקידיו לפי סעיף קטן (ב) או התפנה מקומו לפי סעיף קטן (ג) לפני תום תקופת כהונתו, יגיש שר הביטחון לאישור ועדת החוץ והביטחון של הכנסת את שם המועמד לתפקיד נציב הקבילות מוקדם ככל האפשר ולא יאוחר משלושים ימים מהיום שבו נבצר ממנו למלא את תפקידיו או התפנה מקומו, לפי העניין; הוועדה תדון בהצעת שר הביטחון כאמור מוקדם ככל האפשר ולא יאוחר משלושים ימים מיום שהגיש לה את שם המועמד.

(ה) החל הליך מינויו של נציב הקבילות כאמור בסעיף 543א וטרם הושלם ביום סיום כהונתו של נציב הקבילות המכהן, רשאי שר הביטחון להאריך את כהונתו של נציב הקבילות לתקופה אחת שלא תעלה על שלושה חודשים או עד לכניסתו לתפקיד של נציב קבילות חדש, לפי המוקדם; לא היה ניתן להאריך את כהונתו של נציב הקבילות כאמור, יחולו הוראות סעיף 23א לחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

544. אלה רשאים להגיש קבילה:

קבילה של מי
(תיקון תשס"ז)

(1) אדם הרואה עצמו נפגע במעשה כאמור בסעיף 547 שנעשה לגביו בזמן היותו חייל או בהיותו מיועד לשירות ביטחון (להלן – החייל הנפגע);

(2) בנו, בתו, אחיו או אחותו של החייל שנפגע אם מלאו להם 16 שנה, או הוריו או בן-זוגו של אותו חייל, ובאין אחד מאלה – מי שנתבקש מאת החייל הנפגע לעשות כך.

545. (א) קבילה תוגש בכתב במישרין לנציב הקבילות, תיחתם ביד הקובל ויצוינו בה שמו, מספר הדואר הצבאי של היחידה שבה משרת החייל הנפגע, מספרו האישי ודרגתו; הגיש את הקבילה

דרך הגשת
הקבילה
(תיקון
תשס"ז)

מי שחדל מלהיות חייל, מיועד לשירות ביטחון, או אדם כאמור בסעיף 544(2), יצוינו בה, בנוסף לפרטים כאמור של החייל, גם שמו ומענו של הקובל.

(ב) קבילה של אסיר או עציר תוגש במעטפה סגורה למפקד מתקן הכליאה הצבאי שבו הוא מוחזק, והמפקד יעביר את המעטפה, בלי שיפתחנה, לנציב הקבילות.

546. קבילה ניתנת להגשה על מי שבזמן עשיית המעשה כאמור בסעיף 547 היה חייל או עובד בשירות הצבא שחוק זה חל עליו על-פי סעיף 8(2), והוא אף אם ביום הגשת הקבילה שוב אינו חייל או עובד כאמור; הקובל יפרש בקבילתו את זהותו של האדם שעליו הוא קובל, ואם אין בידו לתאר זהותו ימסור כל פרט שבידו המסייע לזיהויו.

קבילה על מי

547. (א) נושא לקבילה הוא מעשה שנתקיימו בו כל אלה:

קבילה על
מה

(1) הוא פוגע במישרין בחייל הנפגע או מונע ממנו במישרין טובת הנאה.

(2) הוא נוגע לסדרי השירות, לתנאי השירות או למשמעת.
(3) הוא בניגוד לחיקוק או לפקודות הצבא, או ללא סמכות חוקית, או בניגוד למנהל תקין או שיש בו משום נוקשות יתירה או אי-צדק בולט.

(ב) לעניין סעיף זה "מעשה" – לרבות מחדל ופיגור בעשייה.

548. בקבילות אלה לא יהיה בירור:

קבילות שאין
לברר אותן
(תיקון: תשל"ה,
תשנ"ג, תשס"ד,
תשס"ז)

(1) קבילה על החלטת שר הביטחון, הרמטכ"ל, או ראש מחוז שיפוטי, לפי הוראות סעיף 442).

(2) קבילה על החלטת הרמטכ"ל לפי סעיפים 167 או 167 א.

(3) בוטלה.

(4) קבילה על פעולה שיפוטית של בית דין צבאי או של שופט בית דין צבאי או של בית משפט צבאי אחר או של שופט חוקר.

(5) קבילה בעניין התלוי ועומד בבית דין צבאי או בבית משפט אחר, בפני שופט חוקר או בפני קצין שיפוטי, או קבילה בעניין שבית דין צבאי או בית משפט אחר או שופט אחר או קצין

שיפוט הכריעו בו לגופו.

(6) קבילה על פעולה שיפוטית של ועדה שכוננה על-פי חיקוק או של חבר מחבריה במילוי תפקידו כחבר הוועדה.

(7) קבילה על מעשה שהוא עבירה שעליה הוגשה תלונה לפי סעיף 225 או שבקשר עימה מונה קצין בודק או שופט חוקר.

(8) קבילה על החלטת הוועדה לעיון בעונש לפי הפרק השני של חלק ח.

(9) קבילה על החלטה בנושא הערכתו, דירוגו, או מיונו של מיועד לשירות ביטחון, למעט, קבילה לגבי פגם שנפל בהליך ההערכה, הדירוג או המיון.

549. ואלה קבילות שלא יהיה בהן בירור אלא אם מצא נציב הקבילות

שיש סיבה מיוחדת המצדיקה את בירורן;

(1) קבילה בעניין שניתנה בו החלטה שעליה אפשר, או היה אפשר, להגיש על-פי דין השגה, ערר או ערעור, והוא אינו מסוג העניינים שסעיף 548(5) דן בהם:

(2) קבילה שהוגשה לאחר שעברה שנה מיום המעשה שעליו נסבה הקבילה, ואם המעשה נודע לקובל מאוחר יותר – מהיום שבו נודע לו המעשה;

(3) קבילה שהוגשה לאחר שעברו מאה ושמונים יום מהיום שבו חדל החייל הנפגע להיות חייל.

קבילות
שבירור
מצריך סיבה
מיוחדת

549א. מצא נציב הקבילות שקבילה מעוררת על פניה חשד שנעברה

עבירה, רשאי הוא להעביר את הקבילה, כולה או מקצתה, לפרקליט הצבאי הראשי.

העברת
קבילה
לפרקליט
הצבאי הראשי
(תיקון
תשמ"ב)

550. (א) משהוגשה קבילה, יפתח נציב הקבילות בבירורה, זולת אם

ראה שאינה ממלאה אחרי סעיף 544 או שאינה ממלאה בפרט חשוב אחרי סעיף 545 או שאינה בגדר סעיף 546 או בגדר סעיף 547, או שאין לברר אותה מאחת הסיבות המנויות בסעיפים 548 או 549 או שהיא קנטרנית או טרדנית.

(ב) במקרים האמורים בסעיף קטן (א), יודיע נציב הקבילות לקובל בכתב, שלא יטפל בקבילה, ויצוין את הנימוקים לכך.

פתיחת
הבירור

551. (א) נציב הקבילות רשאי לברר את הקבילה בכל דרך שיראה ואינו קשור להוראות שבסדר דין או בדיני ראיות.
- (ב) נציב הקבילות יביא את הקבילה לידיעת האדם שקובלים עליו ולידיעת מפקדו ויתן להם הזדמנות נאותה להשיב עליה, והוא רשאי לדרוש מהם כי ישיבו על הקבילה תוך התקופה שיקבע בדרישתו.
- (ג) על הבירור בפני נציב הקבילות ובפני מי שהוא הסמיך לכך יחולו הוראות סעיפים 9 עד 11 לחוק ועדות חקירה התשכ"ט-1968 בשינויים לפי העניין, וכן יחולו הוראות סעיף 27(ב) לחוק האמור על אדם שאינו חייל שהוזמן להתייצב בפניהם.
- (ד) ראה נציב הקבילות שאדם אחר עלול להיפגע מעצם הבירור או מתוצאותיו, יודיע לו הנציב על כך ויעמיד לרשותו, בדרך שיראה לנכון, את חומר הראיות הנוגע לאותה פגיעה.
- (ה) האמור בסעיפים קטנים (ג) ו-(ד) אינו בא לגרוע מהוראות פרק ג לפקודת הראיות (נוסח חדש), התשל"א-1971.
552. נציב הקבילות יפסיק את בירור הקבילה אם נוכח שנתקיימה אחת העילות המצדיקות שלא לפתוח בבירורה, ויהיה רשאי להפסיקו כשעניין הקבילה בא על תיקונו, או שהקובל ביטל את קבילתו; במקרה זה יודיע בכתב לקובל, למי שהקבילה עליו ולמפקדו של אותו אדם, שהפסיק את הבירור, ויצוין את הנימוקים לכך.
553. (א) מצא נציב הקבילות שהקבילה הייתה מוצדקת, ימסור על כך בהודעה מנומקת לקובל, לאדם שקובלים עליו, למפקדו של אותו אדם ולקצין שהרמטכ"ל הסמיכו לכך; נציב הקבילות רשאי לפרט בהודעתו את תמצית ממצאיו, ורשאי הוא להצביע על הצורך בתיקון הליקוי שהעלה הבירור, ועל הדרך לתיקונו.
- (ב) הקצין כאמור בסעיף קטן (א) יודיע לנציב הקבילות בהקדם, אך לא יאוחר מחודשיים מיום קבלת ההודעה, על הצעדים שנקטו.
- (ג) מצא נציב הקבילות שהקבילה לא הייתה מוצדקת, ימסור על

דרכי בירור

הפסקת
הבירורתוצאות
הבירור

כך הודעה מנומקת לקובל, לאדם שעליו קובלים ולמפקדו של אותו אדם ורשאי הוא לפרט בה את תמצית ממצאיו.
(ד) העלה בירור הקבילה חשד שנעברה עבירה, יודיע נציב הקבילות על-כך לפרקליט הצבאי הראשי.

554. (א) הודעה של נציב הקבילות לפי סעיף 553(א) או (ג) לא תכלול ולא תגלה חומר או ידיעה אשר לדעת ראש הממשלה או שר הביטחון הם עניין לביטחון המדינה, או אשר לדעת ראש הממשלה או שר החוץ הם עניין ליחסי החוץ או לקשרי המסחר הבין-לאומיים של המדינה.

סייגים
להודעה

(ב) ראה נציב הקבילות כי הודעתו עלולה לכלול או לגלות חומר או ידיעה כאמור בסעיף קטן (א) ולא הביעו השרים את דעתם כאמור שם, יבקש נציב הקבילות את דעת ראש הממשלה, שר הביטחון או שר החוץ, לפי העניין, לפני שיתן את הודעתו.
(ג) בהודעה על תוצאות הבירור יהיה נציב הקבילות פטור מלהודיע את ממצאיו ונימוקיו:

- (1) כשהקבילה הייתה בעניין מינוי לתפקיד פלוני או בעניין העלאה בדרגה, או בעניין פיטורים מהשירות;
- (2) כשגילויים עלול, לדעתו, לפגוע שלא כדין בזכותו של אדם זולת הקובל;
- (3) כשיש לדעתו בגילויים משום גילוי סוד מקצועי או ידיעה סודית כמשמעותם לפי כל דין;
- (4) כשיש לדעתו בגילויים כדי לפגוע בסדר הטוב של הצבא או במשמעותו.

555. (א) החלטותיו וממצאיו של נציב הקבילות בעניין קבילה:

זכויות וסעדים

- (1) אין בהם כדי להעניק לקובל או לאדם אחר זכות או סעד בדיון משמעותי או בבית דין צבאי או בבית משפט אחר שלא היו לו לפני כן.
- (2) אין בהם כדי למנוע מהקובל או מכל אדם אחר להשתמש בזכות או לבקש סעד שהוא זכאי להם; אולם אם נקבע לכך מועד בחיקוק או בפקודות הצבא, לא יוארך המועד על-ידי הגשת הקבילה או בירורה.

(ב) שום בית משפט לא ייזקק לבקשת סעד נגד החלטותיו ומימצאיו של נציב הקבילות בעניין קבילה.

556. נציב הקבילות וכל אדם אחר שבעזרתו מבצע נציב הקבילות את תפקידיו חייבים לשמור בסוד כל ידיעה שהגיעה אליהם לרגל תפקידם, ולא לגלותה אלא בביצוע המוטל עליהם בחלק זה.

חובת סודיות

557. (א) נציב הקבילות יגיש לשר הביטחון ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, מדי שנה, דין וחשבון על פעולותיו, שיכיל סקירה כללית ותיאור הטיפול במבחר של קבילות.

(ב) נציב הקבילות רשאי להגיש לשר הביטחון ולוועדת החוץ והביטחון של הכנסת דין וחשבון מיוחד קודם להגשת הדין וחשבון השנתי.

דין וחשבון

558. אין על נציב הקבילות מרות בעניני מילוי תפקידו לפי חלק זה זולת מרותו של הדין.

אי-תלותו של הנציב

